

Хто кому ким доводиться

Із віку у вік, із покоління в покоління складається, пишеться і переповідається історія держави, окремих її земель, сіл, міст. Віками складалася й передавалася від діда-прадіда до дітей-онуків історія кожного роду. Та чи знаємо її ми? Чи запам'ятали розповіді старших? Чи шануємо предків, пам'ять про них?

Життя швидкоплинне, не завжди встигаємо подякувати батькам, не маємо часу вислухати бабусю і дідуся, не привчаємо дітей шанувати старших... Вікова структура суспільства та взаємовідносини, що в ній складаються, мають природу: БІОЛОГІЧНУ (зміна поколінь пов'язана з природним життєвим циклом), СОЦІАЛЬНУ (розподіл функцій між віковими групами й самі його критерії залежать

від соціально-економічної структури суспільства) та ІСТОРИЧНУ (починаючи життя в певний момент, кожне покоління пов'язане спільністю переживань і цінностей, а тому унікальне й неповторне). Задумайтесь! Відшукаймо старі фотографії, з яких дивляться на нас ті, що відійшли з життя, можливо, так і не дочекавшись нашої уваги і вдячності. Розпитаймо про них у родичів і знайомих. Відвідаймо разом із дітьми їхні могили і почнімо писати власний родовід не з примусу, а за покликом серця.

Родичівство – зв'язок між людьми, з наявністю якого закон пов'язує виникнення, зміни або припинення прав і обов'язків.

Є два види родичівства: кровне, яке існує між людьми, що походять від одного предка, та свояцтво – родичівство за шлюбом, між родичами подружжя. Елементарну одиницю для вирахування генеалогічної (родовідної) відстані між двома родичами складають ступені кровного (однорідного) споріднення: батьки й діти – родичі першого ступеня, брати й сестри – родичі другого ступеня, брати й сестри батьків — родичі третього ступеня споріднення, діди, баби, онуки — родичі четвертого ступеня споріднення.

Рід – це ряд поколінь, що походять від одного предка.

Предок – найстарший родич по висхідній лінії з боку матері або батька (старіший за бабу й діда); переважно у множині – попередники сучасних поколінь; люди, що жили задовго до теперішніх часів; ті, від кого походять певні людські племена, народності і т. ін.

Покоління – нащадки одних батьків, люди близького віку. Часовий проміжок між цими ступенями родичівства – 30 років.

Родовід – історія поколінь певного роду: перелік, запис, що виявляють і ілюструють походження, послідовність поколінь (генеалогічне дерево).

Родичі, рідня – ті, хто перебуває в спорідненні з ким-небудь.

Родина, сім'я – група людей, що складається з чоловіка, жінки, дітей та інших близьких родичів, які живуть разом (під спільним дахом).

Родичі кровні по прямій лінії:

Прапрадід – батько прадіда, батькового або материного діда.

Прадід – батько діда, батькового або материного батька.

Дід, дідусь, дідуньо, дідо – батьків або материн батько.

Дідівщина, дідизна – спадщина від діда.

Дідівство – властиві дідові відчуття родинного зв'язку з онуками.

Прапрабаба – мати прабаби.

Прабаба – мати батькової або материної мами.

Баба, бабуся, бабця, бабуня – батькова або материна мати.

Батьки – батько й мати щодо своїх дітей.

Батько-мати – те саме, що й батьки.

Батьківство – кровне споріднення між батьками і його дитиною.

Батько, тато, татусь, неньо – чоловік щодо своїх дітей.

По-батькові – складова частина власного імені людини, що вказує на ім'я батька.

Батьківщина – земля батьків; рідний край.

Батьківщина – рідна країна.

Материнство – кровне споріднення між матір'ю та її дитиною; почуття жінки-матері.

Мати, мама, неня, ненька, матінка, мамця, матуся, мамуся – жінка щодо дитини, яку народила.

Син, синок, синочок — особа чоловічої статі щодо своїх батьків.

Дочка, доня, доця – особа жіночої статі щодо своїх батьків.

Внук, онук – син сина або дочки.

Внучка, онука — дочка сина або дочки.

Родичі кровні по бічній лінії:

Брат, братік, братусь, братунь, братуха – кожен із синів щодо інших дітей тих же батьків.

Сестра, сестриця, сеструня – кожна з дочок щодо інших дітей тих же батьків.

Дядько, дядя, дядьо – брат батька або матері.

Тітка, тьотя, тета, вуйна – сестра батька або матері.

Стрий – дядько по батькові, брат батька.

Стрийна – тітка, сестра батька.

Вуйко, вуй – дядько по матері, брат матері.

Племінник, небіж, небож – син брата або сестри.

Племінниця, небога – дочка брата або сестри.

Небожа – зменшене від небіж і небога.

Братан, братанець, братич – племінник по братові, небіж.

Братаниця – племінниця по братові, небога.

Сестринець, сестрінець, сестрич – племінник, син сестри.

Сестриця, сестріниця, сестринка – племінниця, дочка сестри.

Брати і сестри двоюрідні (у перших і у других):

Двоюрідні – ті, хто перебуває в родинному зв'язку по дідові або бабі з дітьми їхніх синів і дочок.

Двоюрідний брат, брат у перших – син дядька або тітки.

Вуйчаник – син дядька по матері, двоюрідний брат.

Двоюрідна сестра, сестра у перших – дочка дядька або тітки.

Троюрідні – родинний зв'язок по прадідові або прабабі з дітьми їхніх синів і дочок.

Брат троюрідний, брат у других – син двоюрідного дядька або тітки.

Сестра троюрідна, сестра у других – дочка двоюрідного дядька або тітки.

Внучатий племінник – син племінника або племінниці щодо дядька або тітки.

Внучата племінниця – дочка племінника або племінниці щодо братів і сестер батьків.

Нерідні батьки та діти

Сини й дочки, брати й сестри можуть бути повнорідними, якщо мають одних батьків, та неповнорідними, якщо мають одну спільну матір або одного батька.

Батьки нерідні – ті, що не перебувають у кровних родинних зв'язках із дітьми.

Вітчим – чоловік, що стає батьком дітей своєї дружини від іншого шлюбу; нерідний батько.

Мачуха – дружина батька щодо його дитини від іншого шлюбу; нерідна мати.